

OGEN OP DE BAL HOUDEN

Gert Peersman (column verschenen in De Standaard op 1 september 2020)

Het Belgische consumentenvertrouwen is teruggevallen naar het dieptepunt van april. Volgens de Nationale Bank is dat voornamelijk het gevolg van de recente maatregelen om de coronabesmettingen te verminderen, zoals de verkleining van de sociale bubbel en de verstrenging van de mondkemperplicht.

De coronamaatregelen liggen onder vuur. Winkeliers klagen dat ze een rem zetten op het shoppen. Bedrijfsleiders dagvaarden viroloog Marc Van Ranst omdat zijn uitspraken economische schade zouden aanrichten. Medische specialisten, advocaten en economen schrijven in een open brief in *De Tijd* dat er al 50 miljard euro verdampt is, en dat allemaal om een beperkt aantal levens te redden.

Sommige maatregelen verdienen een debat, omdat ze sociaal, psychologisch of juridisch misschien buiten proportie zijn, maar de economische argumenten houden weinig steek. Meerdere studies hebben ondertussen aangetoond dat het niet de maatregelen zijn die de economische schade aanrichten, maar de mate waarin het virus circuleert. De vrees voor besmetting door de opflakking van het virus is de belangrijkste reden voor de daling van het consumentenvertrouwen, geringe restaurant- en winkelbezoek en miljardenverdamping.

Vaak wordt verwezen naar Zweden om versoepelingen te bepleiten, omdat er veel minder beperkingen zijn en de economische krimp er geringer is dan bij ons. Maar je kunt Zweden niet vergelijken met België. Onze bevolkingsdichtheid is veel hoger (meer kans op besmettingen), terwijl de export, horeca en evenementensector een belangrijker aandeel in onze economie hebben.

In vergelijking met andere Scandinavische landen, die wel een gelijkaardige economische structuur hebben, zijn de Zweedse prestaties beduidend minder. Ondanks het soepele beleid daalde de binnenlandse consumptie er in de eerste weken na de uitbraak met 25 procent. In Denemarken waren toen wel strenge maatregelen van toepassing: de consumptiedaling was er amper 4 procentpunt meer. Maar Denemarken is er vrij snel in geslaagd om het virus grotendeels te verdrijven, met gunstige gevolgen voor het herstel. Over het volledige tweede kwartaal kromp het Zweedse bbp met 8,6 procent. In Denemarken was dat slechts 7,4 procent. Ook Finland en Noorwegen deden het ondanks strengere coronamaatregelen stukken beter. Op lange termijn kan eventuele groepsimmunitet de pijn misschien verzachten, maar op dit moment doet Zweden het niet alleen economisch slechter, ook het sterftecijfer ligt er respectievelijk vijf en tien keer hoger dan in Denemarken en Noorwegen.

Een uitgebreid onderzoek door de Universiteit van Harvard komt tot gelijkaardige conclusies voor de Verenigde Staten: het lokale aantal covid-19-infecties per capita bepaalt de economische schade. Zowel voor vergelijkingen tussen provincies (counties) als de evolutie over de tijd: wanneer het aantal lokale infecties stijgt, dan daalt de lokale consumptie, terwijl de consumptie toeneemt wanneer er minder infecties zijn. Of er op dat moment in de provincie wel of niet een lockdown is, strenge of soepele sociale-afstandsmaatregelen van toepassing zijn: dat heeft geen enkele invloed op de mate dat er meer of minder wordt geconsumeerd. Alleen de aanwezigheid van het virus bepaalt de economische prestaties.

Wanneer bepaalde maatregelen erin slagen het aantal infecties terug te dringen, krijg je er met andere woorden kosteloos een economische bonus bovenop. Omgekeerd: in veel

staten die sneller heropenden, is de relance zwakker dan in staten waar strikte maatregelen nog steeds van toepassing zijn, omdat dit er tot een heropflakking van het virus heeft geleid.

Een survey bij de meest vooraanstaande economen wereldwijd had ons eind maart al gewaarschuwd: unaniem was de conclusie dat maatregelen afbouwen wanneer de kans op heropflakking groot is, tot grotere economische schade zal leiden dan de maatregelen langer aanhouden om dat te vermijden. We hadden de curve volledig plat moeten slaan in plaats van ze alleen maar af te vlakken. We betalen een economische prijs voor de te snelle versoepelingen en de lichtzinnige manier dat we ermee zijn omgegaan.

Dit is geen pleidooi voor absurde maatregelen, maar een sportwijsheid leert ons dat het cruciaal is om de ogen op de bal te houden: zolang mensen het virus vrezen, is de beste relancemaatregel het aantal infecties terugdringen en minimaliseren. De mogelijke economische kosten van maatregelen die daarvoor nodig zijn, wegen niet op tegen de baten. Neem de mondkemperplicht. Als één iemand een hele dag een mondkemper draagt, leidt dat volgens een berekening van *The Economist* voor de VS tot een verbetering van het bbp met 56 dollar. Geen slechte investering voor een item met een kostprijs van amper 50 cent per stuk en een beetje ongemak.